

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Overordnet analyse 2016 - 2020

Kontrollutvalget i
Lørenskogkommune

Romerike kontrollutvalgssekretariat IKS

Innhold

Innhold	1
Innledning.....	2
Begreper og overordnede perspektiver	2
Kommunens overordnede mål.....	5
Samlet oversikt over kommunen	7
Kommunens økonomi	8
Organisasjonsavdelingen.....	9
Teknologiavdelingen.....	9
Økonomiavdelingen	10
Oppvekst- og utdanningssektoren.....	11
Helse- og omsorgssektoren.....	12
Kultursektoren	14
Teknisk sektor.....	14
Generelle utfordringer for kommuner.....	15
Kontrollutvalgets fokus i perioden	16
Gjennomførte forvaltningsrevisjoner	17
Kontrollutvalgets risiko- og vesentlighetsvurdering	17
Kilder	17
Vedlegg.....	17

Innledning

En viktig oppgave for kontrollutvalget er å sørge for at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon. For å sikre at kommunestyret velger ut de mest relevante prosjektene, skal kontrollutvalget utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon. Som grunnlag for å utarbeide en god plan gjennomfører kontrollutvalget en overordnet analyse av kommunens virksomhet.

Hensikten med den overordnede analysen er å framskaffe relevant informasjon om kommunens virksomhetsområder, slik at det er mulig for kontrollutvalget å prioritere arbeidet med forvaltningsrevisjon. Den overordnede analysen skal gi svar på hvilke områder det er knyttet størst risiko til, og hvilke områder det er mest vesentlig for kontrollutvalget å undersøke. Den overordnede analysen og arbeidet med å utarbeide planen er viktig for at kontrollutvalget skal bli kjent med kommunens virksomhetsområder. Arbeidet er således med på å gi kontrollutvalgsmedlemmene det kunnskapsgrunnlaget de trenger for å ivareta kontrollansvaret sitt.

Overordnet analyse er viktig også utover det som gjelder valg av forvaltningsrevisjoner. Analysen identifiserer langt flere risikoområder enn det kontrollutvalget har ressurser til å gjennomføre forvaltningsrevisjon av. Analysen brukes dermed til å lage en helhetlig plan for kontroll og tilsyn i Lørenskog kommune, og oppsummerer et bredt spekter av kontrollaktiviteter. Dette kan være å invitere rådmannen til å holde en orientering for kontrollutvalget og gjennomføre virksomhetsbesøk.

I tillegg til at overordnede analyse er viktig som grunnlag for utvalgets kontrollaktiviteter, kan analysen også være et viktig kontrollverktøy i seg selv. Analysen gir en god oversikt over de viktigste virksomhetsområdene til kommunene med identifikasjon av de største risikoene innenfor hvert område. Dette gir kontrollutvalget god innsikt i den kommunale forvaltningen og kommunens utfordringer. Det kan også være at kontrollutvalgets overordnede analyse kan gi innspill til kommunens administrasjon når det gjelder internkontrollarbeidet.

Kontrollutvalget har vært aktivt involvert i prosessen, ikke minst når det gjelder vurdering og prioritering av kontrollaktiviteter som skal gjennomføres i planperioden.

Det er kontrollutvalgets sekretariat som har utført analysen og laget utkast til plan for forvaltningsrevisjon.

Begreper og overordnede perspektiver

Det er ingen konkrete krav til hvordan den overordnede analysen skal gjennomføres, utover at den skal baseres på en vurdering av risiko og vesentlighet. Med **risiko** menes i denne sammenheng faren for at det kan forekomme avvik fra for eksempel regelverk, mål, vedtak og andre føringer som kommunen har satt for virksomheten. Risiko må vurderes innenfor alle kommunens tjenesteområder. Formålet med analysen vil derfor være å avdekke mangler og svakheter som fører til avvik innenfor kommunens virksomhetsområder.

For å kunne prioritere mellom områder i kommunen hvor det identifiseres risiko for avvik, må kontrollutvalget vurdere hvilke områder som er mest vesentlige. Det finnes ingen objektiv størrelse å vurdere **vesentlighet** opp mot. Kontrollutvalget må derfor skjønnsmessig vurdere de ulike områdene opp mot hverandre, og avgjøre hvilke områder de mener det er mest vesentlig å undersøke. Prioriteringene danner grunnlag for å utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon.

Selve begrepet overordnet analyse indikerer at analysen må ta utgangspunkt i kommunens virksomhet på et overordnet plan. Med utgangspunkt i kommuneloven § 1 kan kommunens virksomhet fra et overordnet perspektiv deles inn i følgende fire kategorier:

- Legge til rette for et funksjonsdyktig kommunalt og fylkeskommunalt folkestyre
- Stå for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale og fylkeskommunale fellesinteresser
- Bidra til bærekraftig utvikling
- Legge til rette for tillitsskapende forvaltning som bygger på en høy etisk standard.

Disse fire forhold kan være et utgangspunkt for vurderinger av risiko/trusler og vesentlighet.

I hvor stor grad kommunen er i stand til å utføre primærfunksjonene, redusere risiko og dermed kunne motstå trusler avgjøres av kommunens evne til styring, organisering og ledelse, rutiner og systemer, kultur og holdninger. Dette er indre faktorer man til en viss grad har muligheter til å kontrollere. I tillegg kommer ytre rammevilkår og ellers andre samfunnsmessige forhold som truer mulighetene til måloppnåelse. Hensikten blir å identifisere mulige områder/virksomheter innen den kommunale velferdsproduksjon som er utsatt for trusler og dermed risiko for at målene ikke blir nådd. Med dette utgangspunkt kan det på et overordnet nivå være aktuelt å vurdere risiko og vesentlighet ut fra følgende fire perspektiver:

1. Fungerer lokaldemokratiet som forutsatt i kommuneloven?

Risiko- og vesentlighetsvurderingene vil her for eksempel være knyttet til spørsmålet om i hvor stor grad administrasjonen realiserer vedtak fattet av folkevalgte organer, om sakene som legges fram for folkevalgte organer er tilfredsstillende utredet, og om kravene i forvaltningsloven og offentlighetsloven overholdes. Vurderingene kan også gjelde spørsmålet om sakene legges fram på en måte som treffer de folkevalgte som målgruppe.

2. Produserer kommunen de tjenestene innbyggerne har krav på, og skjer produksjonen på en rasjonell og effektiv måte?

Dette punktet innbefatter det meste av kommunens økonomiske aktivitet og gjelder kommunens ytelse av tjenester overfor innbyggerne. Kravet til de kommunale tjenestene finnes nedfelt i ulike lover og forskrifter. De mest sentrale lovene er opplæringsloven, barnehageloven, sosialtjenesteloven, kommunehelsetjenesteloven, barnevernloven, plan- og bygningsloven og brann- og eksplosjonsvernloven. Her vil det innenfor rammen av en overordnet analyse være aktuelt å vurdere risiko og vesentlighet i forhold til om kommunen oppfyller de krav til de ulike tjenestene som framgår av lovverket, både når det gjelder omfang og kvalitet, og om produksjonen skjer på en rasjonell og effektiv måte.

3. Bidrar kommunen gjennom sin virksomhet til en bærekraftig utvikling?

Her vil risiko- og vesentlighetsvurderingen fokusere på kommunens virksomhet i et framtidsrettet utviklingsperspektiv. Et sentralt spørsmål her er om kommunen har en beredskap i forhold til trender i befolkningsutviklingen og befolknings sammensetningen. Viktig er også antakelser om nærings- og konjunktur utvikling og utviklingen i andre forhold som antas å ha betydning for kommunen.

Bærekraftig økonomisk utvikling innebærer at kommunen ikke tærer på sin formue, men greier å oppnå formues bevaring, og helst en øking i formuen.

Bærekraftig utvikling i et miljø- og klima/energi perspektiv innebærer at kommunen tar ansvar ved bl.a. å utarbeide energi- og klimaplaner.

4. Har kommunen en tillitsskapende forvaltning som bygger på en høy etisk standard?

Etikk er systematisk tenking om hva som er rett og galt. Her kan det være aktuelt å vurdere om kommunen har systemer for å sette i verk og følge opp tiltak for å sikre en høy etisk standard gjennom hele organisasjonen, for på den måten å skape tillit ovenfor kommunens innbyggere. Dette kan handle om kommunens system for internkontroll, etisk regelverk og i hvilken grad ansatte trenes i å tenke etiske dilemmaer, praktisering av åpenhet i forvaltningen samt forebygging av korrupsjon og misligheter.

Kommunens overordnede mål

Lørenskog kommunes visjon er; Lørenskog – sunn, grønn og mangfoldig.

Lørenskog kommune skal være en sunn kommune

Folkehelse skal være i fokus, for å forebygge livsstilssykdommer og fremme livskvaliteten og på denne måten få sunne innbyggere. Et trygt og inspirerende oppvekstmiljø bidrar til aktive og sunne barn og unge. Lørenskog kommune skal ha en sunn og bærekraftig økonomi, og dette skal gjenspeile seg i både drift og investeringer.

Lørenskog kommune skal være en grønn kommune

Lørenskog kommune skal ha en høy miljøprofil slik at utviklingen blir bærekraftig og miljøvennlig. I denne miljøprofilen er ambisiøse klimamål vesentlige. Virkningen på klimaet skal vurderes ved alle tiltak som påvirker det ytre miljøet. Det skal fokuseres på grønn mobilitet, slik at innbyggerne velger miljøvennlige alternativer innen transport. Både små grønne lunges og store sammenhengende grønne strukturer skal ivaretas slik at Lørenskog kommune blir et attraktivt sted å bo og leve, også for framtidige generasjoner.

Lørenskog kommune skal være en mangfoldig kommune

Lørenskog kommune skal være et inkluderende lokalsamfunn for alle generasjoner, med rikt kulturelt og etnisk mangfold som inviterer til samfunnsdeltakelse. Også naturen skal ha et rikt mangfold, og være til nytte og glede for både dagens og kommende innbyggere.

Temaområdene skal gjenspeile visjonen. Kommuneplanen har følgende temaområder og mål:

Vekst og utvikling

Mål: *Lørenskog kommune skal ha en utvikling som er sosial-, økonomisk- og miljømessig bærekraftig.*

- Lørenskog skal være en konkurransedyktig og attraktiv kommune for etablering og tilflytting.
- Lørenskog kommune skal tilrettelegge for en årlig gjennomsnittlig befolkningsvekst på opptil 2 %.
- Boligbyggingen skal understøtte forventet befolkningsvekst i kommuneplanperioden og i alle nye boligområder skal variasjon og kvalitet vektlegges.
- Lørenskog skal være en motor for næringsutviklingen på nedre Romerike.
- Arbeidsplasser, handel og tjenester skal lokaliseres etter prinsippet om rett virksomhet på rett sted, og bygge opp om ønsket by- og stedsutvikling.
- Lørenskog kommune skal redusere sannsynligheten for at uønskede hendelser eller kriser kan oppstå, samt redusere konsekvenser av slike hendelser.

Areal og transport

Mål: *Utviklingen er basert på samordnet areal- og transportutvikling og konsentreres til kollektivknutepunkter og hovedårene for kollektivnettet.*

- Veksten i persontrafikken er dekket av kollektivtransport, sykkel og gange.

Stedsutvikling

Mål: *Lørenskogs ulike sentre skal utvikles med vekt på steds kvalitet og særpreg og med parker, grønne lunger, gater og torg som er tilgjengelige for alle og fungerer som møteplass for innbyggere og næringsliv.*

- Lørenskog sentrum skal utvikles som kommunesenter og knutepunkt med høy tetthet og bymessige kvaliteter.
- Lokalsentrene skal være lokale servicesentre og møteplasser for sine delområder i kommunen
- Nærsentre skal være servicesentre med møteplasser hvor innbyggere i nærområdet får dekket daglige handels- og servicebehov.
- Ahusområdet skal videreutvikles som senter for kunnskapsbasert næring knyttet til helse relatert virksomhet og livsvitenskap.
- Visperud skal videreutvikles til næringspark med vekt på arbeidsintensiv næring.

Miljø

Mål: *Lørenskog skal være en framtidsrettet og miljøvennlig kommune.*

- Lørenskog kommune skal være en pådriver for at utslippet av klimagasser reduseres Lørenskog skal ha luft og vann er av god kvalitet, og flere «stille» områder i byggesonen.
- Lørenskog skal utvikle og ivareta et rikt naturmangfold både i og utenfor byggesonen.

Oppvekst, kultur og utdanning

Mål: *Lørenskog skal ha trygge og inkluderende lokalmiljøer som stimulerer til trivsel, vekst og utvikling.*

- Barn og ungdom skal ha en hverdag i barnehage og skole preget av læring, vennskap og gode opplevelser.
- Med gode forutsetninger og motivasjon for livslang læring står ungdommen rustet til erkjennelse, innlevelse, utfoldelse og deltakelse.
- Lørenskogs innbyggere skal finne et mangfoldig og engasjerende kultur- og fritidstilbud i egen kommune, med opplevelser, utfordringer og aktiviteter.
- Lørenskog kommune skal være et inkluderende lokalsamfunn, med rikt kulturelt og etnisk mangfold som inviterer til yrkes- og samfunnsdeltakelse.
- Lørenskog skal være en kommune som har en bevisst satsing for å motvirke økonomisk- og sosial marginalisering av minoritetsbefolkningen, herunder også barnefattigdom.

Folkehelse

Mål: *Folkehelseperspektivet skal være sikret i omgivelsene med hensyn til både rekreasjon, gode møteplasser og en aktiv fritid for alle kommunens innbyggere*

Innbyggerne i Lørenskog skal oppleve bedret folkehelse og trivsel, og reduserte sosiale, fysiske og psykiske helseforskjeller.

Demokrati og samfunnsdeltakelse

Mål: *Lørenskog kommune skal være et levende lokaldemokrati hvor aktiv involvering av innbyggerne, god folkevalgt styring og høy etisk standard underbygger tilliten til forvaltningen.*

De folkevalgte skal ha gode vilkår til å utøve sine verv og kunne delta i folkevalgtopplæring.

Kommunen som organisasjon

Mål: *Lørenskog kommune skal ha et godt omdømme i befolkningen.*

Ledere og medarbeidere i Lørenskog kommune skal skape gode og effektive tjenester

Samlet oversikt over kommunen

Lørenskog kommune hadde per 31. desember 2014 2 178 ansatte og 1 823 årsverk. Kommunens tjenester er organisert i fire sektorer i tillegg til rådmann og stabsavdelinger.

Organisasjonskart

Kommunens økonomi

Driftsregnskapet

For perioden 2011 til 2014 viser regnskapet for Lørenskog kommune følgende:

i mill. kr	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015
Driftsinntekter	2 001,0	2 086,4	2 190,5	2 335,1	2 229,9
Driftsutgifter	- 1 859,8	-2 050,9	-2 117,2	-2 179,3	2 193,3
Brutto driftsresultat	141,2	35,5	73,3	155,8	36,7
Netto renter	-93,6	-74	-62,9	-75,1	-79,2
Netto avdrag	-69,4	-82,2	-85,3	-86,6	-85,9
Sosialutlån, andre utlån	-0,2	-0,5	-0,6	-0,6	-0,3
+ Avskrivninger	87,8	105,6	103,5	105,6	133,0
Netto driftsresultat	65,8	-15,6	28	99,1	4,3
+/- avsetninger	-23,3	19,7	4,4	-48,8	-4,3
Regnskapsmessig mindreforbruk	42,5	4,2	32,4	50,4	0

Investeringsregnskapet

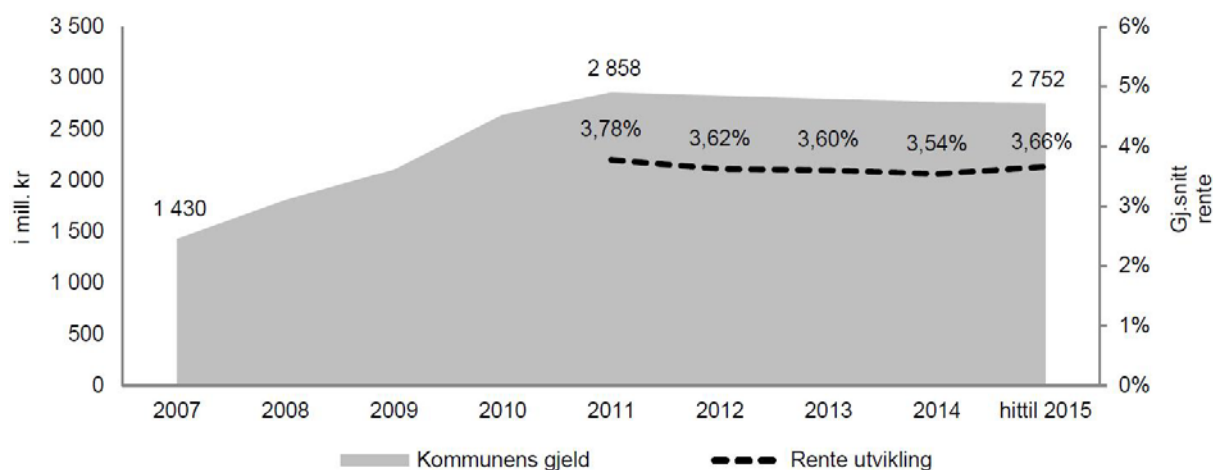
Tall fra kapitalregnskapet viser følgende utvikling for investeringene:

i mill. kr	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015
Brutto investeringer	469,1	285,5	205,0	148,7	291,0
Finansiert slik:					
• Dekket av driftsmidler, fond	37,8	32,7	25,0	0,6	0
• Dekket ved salg av aktiva	59,3	160,5 ²	37,4	19,9	58,7
• Dekket av tilskudd og refusjoner	29,0	1,2	14,0	67,3	50,4
• Lånefinansiert	343,0	91,1	128,5	60,9	181,9
Finansiert ved egne midler, tilskudd og refusjoner	27 %	68,1 %	37 %	59 %	37 %

Fondsmidler

i mill. kr	2011	2012	2013	2014	Per 30.9.2015
Bundne driftsfond	38,8	28,7	22,7	75,9	65,6
Ubundne investeringsfond	7,0	8,6	7,6	26,0	51,0
Bundne investeringsfond	62,3	60,1	49,2	42,8	42,8
Disposisjonsfond inkl. tidl. avdragsfond	110,9	110,0	88,7	118,3*	111,4
Ubrukte lånemidler – Husbanken	-14,9**	10,3	26,7	16,8	26,8
Ubrukte lånemidler – kommunelån	159,8	223,2**	149,0**	142,3	40,0
Til sammen	363,9	440,9	343,9	422,1	337,6

Gjeldsutvikling

Organisasjonsavdelingen

Organisasjonsavdelingen har ansvar for alle tjenester innenfor arbeidsgiverområdet, lønn, innkjøp, politiker- og lederstøtte og juridisk bistand. Avdelingen består av fem seksjoner.

Utfordringsbildet

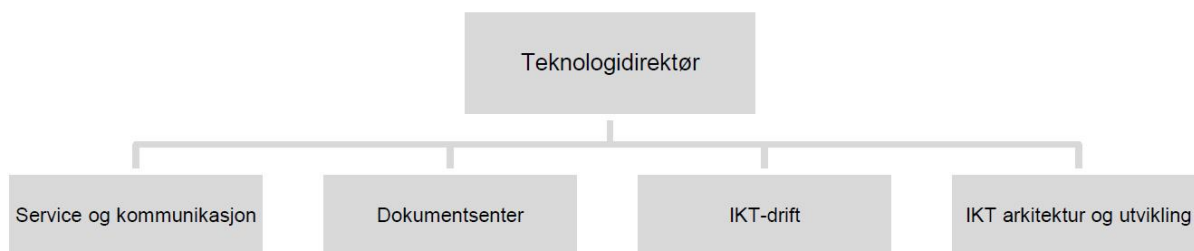
KOSTRA-tall

De man sammenligner med er kostragrupper 13, Akershus og landet uten Oslo.

Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i prosent av totale netto driftsutgifter er lavere i Lørenskog enn de man sammenligner med.

Teknologiavdelingen

Teknologiavdelingen har ansvar for alle servicetjenester knyttet til informasjon, dataflyt, IKT, arkiv og saksgang. Avdelingen består av fire seksjoner.

Utfordringsbildet

- En av de viktigste utfordringene for teknologiavdelingen er å etablere en "tjenestekatalog" for å tydeliggjøre hvilke tjenester vi skal levere i kommunen, samt grensesnittet mellom avdelingen og sektorene/andre avdelinger.
- Det er avdekket et relativt stort kompetanse- og kapasitetsgap for å ivareta de teknologirelaterte oppgavene, eksempelvis innen IKT-arkitektur og prosessledelse-/bestillerkompetanse. Det er også mangler i kompetanse og kapasitet innen arbeid med informasjonssikkerhet.
- Dokumentsenteret har store mengder arkivmateriale fra sektorene som ikke er håndtert på forskriftsmessig måte og som heller ikke er tilgjengelig på en enkel måte for innsyn. Det store etterslepet på dette området er synliggjort som pålegg i tilsynsrapport fra Statsarkivet.
- Dokumentsenteret har utfordringer med å frigjøre kapasitet til annet enn daglig drift og vil jobbe med både kompetanseutvikling og arbeidsmetodikk.
- IKT-drift ser et potensiale for kvalitetsforbedring, samt effektivisering gjennom en mer prosessorientert tilnærming til arbeidet, både hva gjelder brukerstøtte, drift/vedlikehold og prosjektarbeid. Det er behov for et kompetanseløft for å utvikle og innføre nye arbeidsmetoder. Det er også muligheter for effektivisering av en del driftsoppgaver gjennom innføring av selvbetjeningsløsninger for brukerne.
- På IKT-området er fortsatt situasjonen i Lørenskog kommune at det er en lav grad av standardisering, og det er behov for kartlegging og fastsetting av standarder både innen infrastruktur og software/verktøy.

Økonomiavdelingen

Økonomiavdelingen har det overordnede ansvar for kommunens økonomiforvaltning og skal være en pådriver for samordnet drift og planlegging og en enhetlig disponering av kommunens samlede ressurser. Avdelingen har tre seksjoner.

Utfordringsbildet

- Det må legges ned mye ressurser i å ta i bruk nytt internkontrollsystem og utarbeide nye rutiner etter nye maler i internkontrollprosjektet. Dette arbeidet vil pågå både i 2016 og 2017. Økt bruk av digitale løsninger, effektivisering og forbedring av kvaliteten på regnskapsføring, innkreving og økonomistyring vil fortsatt ha høyt fokus i avdelingen.

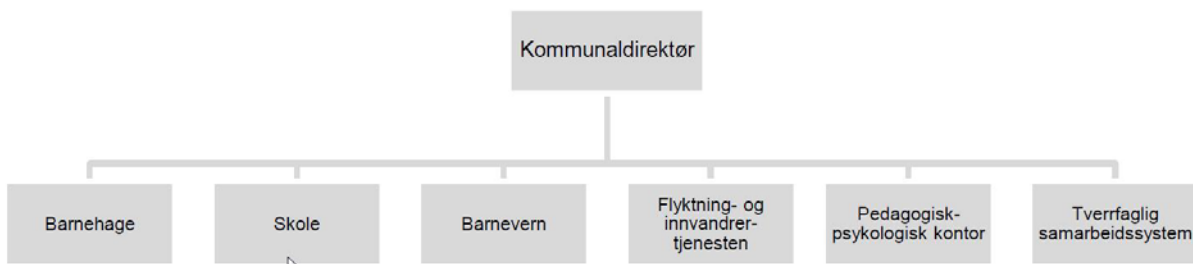
KOSTRA-tall

I 2014 var netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter høyere i Lørenskog enn de man sammenligner med. Dette skyldes ekstraordinære innbetalinger. For 2015 ligger netto driftsresultat litt lavere.

Disposisjonsfondet er lavere i Lørenskog, mens den langsiktige gjeld er høyere.

Oppvekst- og utdanningssektoren

Oppvekst- og utdanningssektoren har ansvar for grunnskole, APO-skolen, skolefritidsordning, barnehager, tverrfaglig samarbeidssystem for barn og unge (TFS), musikk- og kulturskolen, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), voksenopplæring på grunnskolens område, språk og samfunnsopplæring (Rasta opplæringscenter), barnevern, barnevernvakt, utekontakt, botiltak for enslige mindre-årige flyktninger og flyktning- og innvandrer-tjeneste. Sektoren har seks avdelinger.

Utfordringsbildet

- Barnehagekapasiteten er i dag fullt utnyttet.

- Når det gjelder kapasiteten på ungdomsskolene, er det ifølge oppdaterte prognoser ikke behov for økt kapasitet i planperioden.
- Kostratall viser at Lørenskog hadde den høyeste gruppestørrelse/laveste lærertetthet blant landets kommuner.
- PPT søker å ivareta kravet om forsvarlig saksbehandlingstid, men har jevnlig avvik med bakgrunn i den totale saksmengden. Prognosene fremover i planperioden tilsier betydelig vekst i elevtallet. For å sikre en forsvarlig saksbehandlingstid, må andelen elever som henvises til PPT reduseres gjennom bedre tilpasset opplæring i det generelle skoletilbudet.
- I barnevernet har antall bekymringsmeldinger økt fra 247 i 2013 til 360 i 2014. Per august 2015 er det en ytterligere økning på ca. 10 %. Barneverntjenesten har avvik i forhold til tidsfrister for gjennomføring av barnevernundersøkelser, men det arbeides med å effektivisere utredningsarbeidet.
- Boliger til førstegangsbosetting av flyktninger.

KOSTRA-tall

Netto driftsutgifter grunnskolesektoren i prosent av samlede netto driftsutgifter ligger høyere i Lørenskog, mens netto driftsutgifter per innbygger 6-15 år er lavere. Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning er litt lavere enn de man sammenligner med.

Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter er litt lavere enn kostra-gruppe 13 og Akershus, men høyere enn landet uten Oslo. Andelen barn 1-5 år med barnehageplass er høyere. Korrigerede brutto driftsutgifter per barn i kommunal barnehage er lavere i Lørenskog.

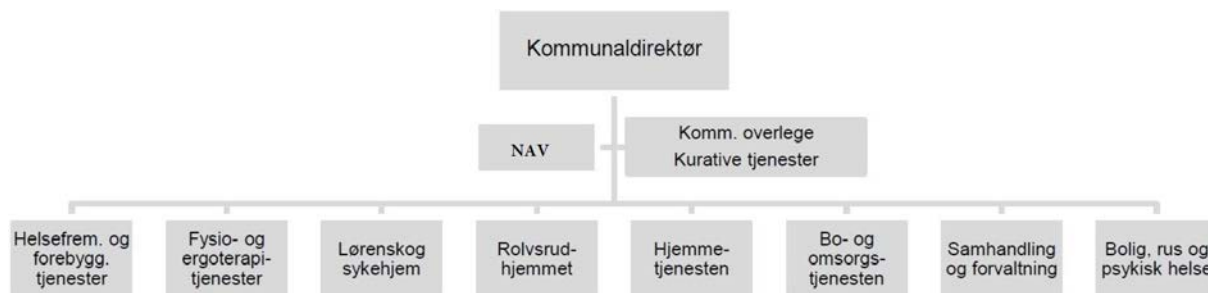
Netto driftsutgifter til barneverntjenesten per innbygger 0-17 år er lavere i Lørenskog. Barn med meldinger i forhold til antall innbyggere 0-17 år er på linje med landet uten Oslo.

Netto driftsutgifter til sosialtjenesten i prosent av samlede netto driftsutgifter er litt høyere i Lørenskog. Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere er lavere enn landet uten Oslo.

Helse- og omsorgssektoren

Helse- og omsorg yter tjenester til yngre og eldre mennesker med fysisk eller psykisk sykdom eller utviklingshemming. Tjenester som ytes er: råd, veiledning og støtte for å mestre dagliglivet, praktisk bistand (hjemmehjelp) og opplæring i hjemmet, hjemmesykepleie, matombringing, avlasting, omsorgslønn, bistand til sosialt meningsfylt liv (støttekontakt /fritidskontakt), omsorgsbolig, dagsenter, aktiviteter, rehabilitering og institusjonsopphold.

Helse og omsorg dekker også områdene legetjenester, helsestasjoner og skolehelsetjeneste, reisevaksine, psykisk helse, fysioterapi, ergoterapi, individuell plan, tekniske hjelpemidler for funksjonshemmede, friskliv, miljørettet helsevern, smittevern, forebyggende medisin og rehabilitering. Sektoren består av ni avdelinger.

Utfordringsbildet

- Alle aldersgrupper over 67 år har en større prosentuell økning enn andre aldersgrupper i befolkningen. I planperioden er det særlig eldre mellom 80-90 år som øker mest. Dette vil innebære økt behov for tjenester til eldre, og i særlig grad tjenester til innbyggere med demens.
- Det forventes en sterk økning i antallet yngre med funksjonsnedsettelse. Disse vil ha behov for tjenester i hjemmet, institusjonsplasser eller andre særlig tilrettelagte boformer.
- Samhandlingsreformen fører til at kommunene må ta større ansvar for svangerskaps-, fødsels- og barselomsorgen. I tillegg er det nye oppgaver knyttet til at kommunene har fått et større ansvar for folkehelse, forebyggende og helsefremmende arbeid. Det er et større press på tjenester i hjemmet og på sykehjemmene på grunn av et økt antall utskrivningsklare pasienter fra sykehus.
- Innenfor rus og psykisk helse er det et økende antall brukere med behov for tjenester.
- Innen fysio- og ergoterapitjenesten er det udekkede behov for gruppen barn og unge, og det er mange barn med alvorlig sykdom, medfødte skader og funksjonsnedsettelse.
- Det er fortsatt underkapasitet på skolehelsetjeneste på barnetrinnet, samtidig som det skjer utbygging av skoler i planperioden.

KOSTRA-tall

Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter er lavere i Lørenskog. Korrigerte brutto driftsutgifter per mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester er lavere.

Netto driftsutgifter kommunehelse i prosent av samlede netto driftsutgifter er litt høyere i Lørenskog. Netto driftsutgifter til forebyggende helsearbeid per innbygger er vesentlig lavere i Lørenskog.

Kulturektoren

Kultur er organisert i kommunaldirektørens kontor og seks avdelinger: kultur og fritid, idrett og friluftsliv, kulturhus, kino, bibliotek og tolketjenesten.

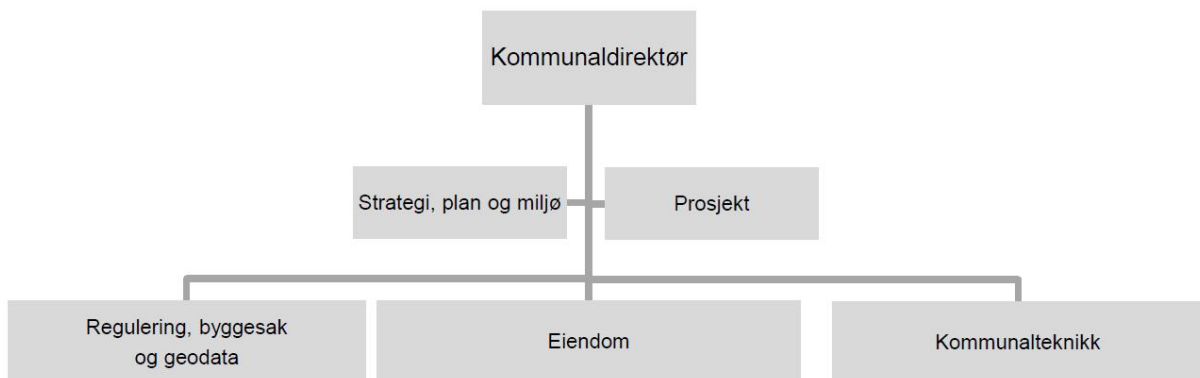

KOSTRA-tall

Netto driftsutgifter kulturektoren i prosent av kommunens totale driftsutgifter er høyere i Lørenskog enn de man sammenligner med.

Teknisk sektor

Teknisk er organisert i kommunaldirektørens kontor og fem virksomhetsområder; Strategi, plan og miljø, regulering, geodata og byggesak, eiendom, kommunalteknikk og prosjekt.

Utfordringsbildet

- Kommuneplanen peker på behovet for helhetlige planer for større delområder for å sikre stedlige kvaliteter og at enkeltprosjekter sees i sammenheng. Dersom kommunen ikke ligger i forkant av utviklingen, er det derfor risiko for at utviklingen styres av utbyggerne og ikke av kommunen selv. Muligheten for å følge opp initiativ og samtidig ligge i forkant av utviklingen er nært knyttet til to forhold; kompetanse og

kapasitet. Det er ikke tilstrekkelig planberedskap i dag, og det er behov for økning av denne.

- Forutsigbarhet i planprosessen er vesentlig for å skape tillit mellom kommunen og forslags-stillere. Mer presise prosedyrer for mottak og håndtering av innsendte planforslag er viktig for å sikre forutsigbarhet, likebehandling og en saksbehandlingstid innenfor lovens frister. Viktige forbedringer er tydelige krav til kvalitet og omfang på innsendt materiale fra forslagsstillere og bedre samordning av kommunens ulike sektorer før oppstartsmøte.
- Mye av kommunens arkiver innen regulering, byggesak og geodata er fortsatt manuelle. En digitalisering vil bidra til økt likebehandling, kvalitet og servicenivå.
- Lørenskog kommune benytter (2014) 189 kr per m² til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning. Dette er lavere enn lavt nivå i anbefalingen som er gitt i FDV-nøkkelen (Holte AS). Omregnet til bygningssammensetningen for Lørenskog kommune, er anbefalingen for lavt nivå i 2015 kr 232 (2016-kroner). På denne måten bygges det opp et økende vedlikeholdsetterslep.

KOSTRA-tall

Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning i prosent av samlede netto driftsutgifter er høyere i Lørenskog. Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter per kvadratmeter er også høyere.

Saksbehandlingsgebyr for private reguleringsplaner, boligformål ligger vesentlig høyere i Lørenskog.

Generelle utfordringer for kommuner

Disse generelle utfordringer behøver ikke å gjelde Lørenskog.

- Anskaffelser, spesielt investeringsprosjekter.
- Mobbing
Som skoleeier har kommuner et særlig ansvar for at barn og unge har et godt psykososialt skolemiljø. Det daglige arbeidet med å forebygge og stoppe at mobbing skjer i skolene, men det overordnede ansvaret ligger i kommunestyret.
- Bosetting og integrering av flyktninger vil kunne bli en utfordring på litt sikt.
- Digitalisering av kommunale tjenester, jfr. Riksrevisjonens rapport 3:6 (2015-2016)
Mange kommuner har ikke tilstrekkelig kompetanse til å digitalisere sine tjenester. Det oppgis at kostnadene er for høye til at dette blir prioritert. Et flertall av kommunene oppgir at de ikke arbeider systematisk med å realisere gevinsten av digitalisering.

- Ressursutnyttelse og kvalitet i helsetjenesten etter innføringen av samhandlingsreformen, jfr. Riksrevisjonens rapport 3:5 (2015-2016) Kommunal øyeblikkelig hjelp døgntilbud (ØHD) benyttes ikke på en måte og i et omfang som er i tråd med intensjonen. Innenfor rus- og psykiatriområdet er ikke tilbudet i kommunene styrket i takt med nedbyggingen av døgnplasser i spesialisthelsetjenesten. Kommunene har i liten grad økt kapasiteten og styrket kompetansen etter innføringen av samhandlingsreformen.
- Offentlig folkehelsearbeid, jfr. Riksrevisjonens rapport 3:11 (2014-2015) De fleste kommunene har foreløpig ikke etablert et systematisk folkehelsearbeid. Det er behov for å styrke oppfølgingen av det kommunale folkehelsearbeidet. Arbeidet med folkehelse og folkehelseiltak er ikke tilstrekkelig kunnskapsbasert. Folkehelsearbeidet er ikke godt nok forankret i sektorer utenfor helse.
- Utenforskap. Dette er satt på dagsorden av Kommunens Sentralforbund (KS). Utenforskap betegner mennesker eller grupper som står på utsiden av fellesskapet. Det kan være personer som står utenfor skole- og arbeidsliv som har et svært begrenset sosialt nettverk eller som ikke opplever tilhørighet til storsamfunnet.

Utenforskap kan ramme alle, men noen grupper er mer utsatt. Barn som utsettes for omsorgssvikt og overgrep i tidlig alder har økt risiko for å få psykiske vansker senere i livet. Særlig tre grupper rammes av utenforskap på arbeidsmarkedet. Det er unge, innvandrere og personer med nedsatt funksjonsevne.

Årsakene til utenforskap er mange og sammensatte. De som står utenfor fellesskapet har gjerne flere utfordringer. Psykiske helseproblemer, rus- og alkoholmisbruk, ensomhet, fattigdom og manglende integrering er de viktigste årsakene til at personer faller utenfor.

Kontrollutvalgets fokus i perioden

- Selvkost
Selvkostområdene er renovasjon, vannforsyning, avløpshåndtering, tømning av slamavskillere, plan- og byggesaksbehandling, oppmåling og matrikkelføring og feietjeneste.
- Service overfor innbyggerne
- Kriseberedskap
- Forutsigbarhet i planprosesser
- Økning i andel eldre
- Gebyrinnkreving
- Skolehelsetjenesten
- Forebyggende helsearbeid
- Mobbing
- Lærerdekning
- Voksenopplæring
- IKT (mot slutten av perioden)
- Stor befolkningsvekst, forutsetningene som ligger til grunn i planer.
- Byggesaksbehandling

Gjennomførte forvaltningsrevisjoner

- Utvikling i lånegjeld (2013)
- Investeringsprosjekter (2013)
- Psykisk helse og rus (2015)
- IKT-sikkerhet (2016)

Kontrollutvalgets risiko- og vesentlighetsvurdering

Kontrollutvalget har gjort følgende prioritering:

Høy prioritet

- Selvkost
- Byggesaksbehandling
Forutsigbarhet i plan- og byggesaker
- Økning i antallet eldre

Middels prioritet

- Kriseberedskap
- Befolkningsvekst, forutsetningene som ligger til grunn i planene
- Skolehelsetjenesten/forebyggende helsearbeid
- IKT

Lavere prioritet

- Voksenopplæring
- Gebyrinnkreving
- Lærerdekning

Kilder

Økonomiplan 2016-2019
Kommuneplan 2015-2026

Vedlegg

1. Utvalgte KOSTRA-tall
2. Folkehelseprofil 2016